

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 20 – 21 maja 2014 r. na kierunku „grafika” prowadzonym na poziomie studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Kierunek „grafika” umiejscowiony jest w obszarze kształcenia w zakresie: sztuki, dziedzina: sztuki plastyczne, dyscyplina: sztuki piękne.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: Prof. dr hab. Adam Romaniuk – członek PKA

członkowie:

- Prof. dr hab. Janusz Akermann – ekspert PKA,
- Prof. dr hab. Paweł Frąckiewicz – ekspert PKA,
- Mgr Edyta Lasota - Belżek – ekspert PKA
- Mateusz Prucnal – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Przesłanką przeprowadzenia wizytacji na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego na kierunku „grafika” jest inicjatywa własna Polskiej Komisji Akredytacyjnej a wynika ona z powzięcia informacji o zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia (pierwsi absolwenci). Wizytacja ta jest przeprowadzana po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonej hospitacji zajęć, analizy prac dyplomowych, spotkań z nauczycielami akademickimi i studentami ocenianego kierunku studiów oraz przedstawionej bazy dydaktycznej w której prowadzone są zajęcia dydaktyczne.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Wydział Sztuki to jeden z 10 wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadzącego kształcenie na 42 kierunkach. Uniwersytet realizuje swoją misję z udziałem całej wspólnoty uniwersyteckiej tj. pracowników naukowych i dydaktycznych, studentów, pracowników inżynieryjno-technicznych i administracji, których aktywne i innowacyjne postawy wzmacniają różnorodną ofertę kształcenia.

Uczelnia przyjęła strategię rozwoju na lata 2013 – 2020 uchwałą nr 123/05/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 23 maja 2013 r. Dokument ten określa ogólne kierunki rozwoju i funkcjonowania uczelni w założonym okresie.

Z faktu, iż Wydział Sztuki prowadzący kierunek grafika jest podstawową jednostką organizacyjną uczelni, wynika, że podlega on wymaganiom określonym w art. 70 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, nakładającym obowiązek opracowania strategii rozwoju jednostki spójnej z dokumentem ogólnouczelnianym przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej. Obowiązek ten został wypełniony poprzez opracowanie „Strategii rozwoju Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego na latach 2013 – 2017”. Dokument ten został opracowany przez komisję ds. Opracowania Strategii Rozwoju Wydziału Sztuki i zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału Sztuki z dnia 9 maja 2013 r. Uchwała nr 04/05/2013. Wydział Sztuki swoją obecną nazwę oraz strukturę odpowiadającą aktualnej działalności naukowo-badawczej i edukacyjnej zawdzięcza przeobrażeniom wynikającym z głębokich przemian rynkowych zachodzącym w ostatnich latach, które dały początek nowym kierunkom rozwoju naukowego i artystycznego własnej kadry.

Misja Uczelni zakłada następujące najważniejsze cele, które postawił sobie Uniwersytet Rzeszowski w przyjętej strategii:

- osiągnięcie wysokiego poziomu kształcenia zgodnego z ogólnoakademickim profilem, dostosowanym do potrzeb i oczekiwań rynku pracy;
- osiągnięcie wysokiej pozycji naukowej uczelni budowanej w oparciu o nowoczesne zaplecze kadrowe i infrastrukturalne;

- profesjonalne i efektywne relacje z otoczeniem zewnętrznym;
- sprawne funkcjonowanie Uniwersytetu wykorzystującego nowoczesne metody zarządzania uczelnią;
- oddziaływanie na szerokie kręgi społeczności w celu podnoszenia świadomości w zakresie posługiwania się narzędziami szeroko rozumianej nowoczesnej technologii informacyjnej oraz konkretnych korzyści jakie niesie ich użytkowanie.

Koncepcja kształcenia kierunku grafika na Wydziale Sztuki nakierowana jest na popularyzowanie sztuk plastycznych oraz działalność edukacyjno-wychowawczą. Koncepcja ta nawiązuje bezpośrednio do wszystkich strategicznych celów określonych zarówno w strategii przyjętej przez Senat jak i Wydział Uczelni.

Oferta kształcenia na kierunku Grafika bezpośrednio wiąże się z celami określonymi w strategii rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego. Koncepcja kształcenia zakłada wykształcenie na poziomie studiów jednolitych 5 – letnich magisterskich oraz 2 – letnich uzupełniających magisterskich, absolwenta posiadającego wiedzę i umiejętności w zakresie świadomego i odpowiedzialnego kształtowania najbliższego otoczenia człowieka. Obejmuje swoim zakresem grafikę artystyczną oraz projektowanie graficzne uzupełnione odpowiednim programem z zakresu szeroko pojętych działań multimedialnych. Koncepcja kształcenia na kierunku grafika, jest ofertą, która odpowiada na istniejące zapotrzebowanie na określone kwalifikacje i umiejętności absolwenta, adekwatne do potrzeb rynku pracy. Wszystkie pracownie zarówno grafiki artystycznej, jak i projektowej elastycznie kształtują program naukowo-dydaktyczny realizowany w pracowniach i dostosowują go do indywidualnych potrzeb studentów. Na kierunku Grafika, prowadzonym na Wydziale Sztuki, przekazuje się wiedzę na wysokim poziomie i zapewnia zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych poprzez organizację krajowych i zagranicznych praktyk zawodowych. Prowadzenie zajęć przez praktyków, wprowadzanie unikalnych programów nauczania, innowacyjność poszukiwań formalnych oraz otwartość na szerokie spektrum poszukiwań twórczych jest wpisana w ofertę kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 Wydział Sztuki, kierunek Grafika uzyskał nowy obiekt do swej działalności naukowo dydaktycznej. W ten sposób stworzone zostały lepsze warunki bazowe dla działalności artystyczno-naukowej, co w sposób jednoznaczny nawiązuje wprost, zarówno do założeń określonych w strategii Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i Wydziału Sztuki. Stopień różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia umożliwia jej elastyczne kształtowanie.

Należy stwierdzić, że koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Budowanie koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju, zaangażowani są studenci, pracownicy oraz interesariusze zewnętrzni. Zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Rzeszowskiego § 34, § 41 w organach kolegialnych powinno uczestniczyć 20% przedstawicieli studentów. Na dzień 20.05.2014 r. w Radzie Wydziału Sztuki - procentowy udział studentów to 21,95%, w Komisji dotyczącej Wewnętrznego systemu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia – procentowy udział studentów stanowi 25% a w radzie Programowej Wydziału Sztuki – procentowy udział studentów wynosi 21,42%.

Wydział Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego całkowicie wypełnia art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym dotyczący udziału przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uniwersytetu. Podczas spotkania Zespołu Opiniującego PKA z Komisją dotyczącą Wewnętrznego systemu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia studenci w sposób pozytywny oceniali możliwość zgłaszania postulatów czy też wyrażania opinii, w każdym organie kolegialnym Wydziału Sztuki.

Wydział współpracuje również z instytucjami samorządowymi i kulturalnymi a także od wielu lat z wieloma interesariuszami zewnętrznymi. 14 maja 2014 r. miało pierwsze wspólne spotkanie, zorganizowane przez Zespół Dziekański Wydziału, Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Radę Programową z interesariuszami zewnętrznymi. W spotkaniu, jako interesariusze zewnętrzni, uczestniczyli: przedstawiciele Drukarni „EUROPRINT” w Rzeszowie, Biura Wystaw Artystycznych, Galerii Sztuki Miejskiej Ośrodka kultury w Dębicy, Wojewódzkiego Domu Kultury oraz Miejskiego Domu Kultury w Rzeszowie, Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie. W spotkaniu wzięli udział także studenci – przedstawiciele Wydziałowych Zespołów, samorządu studentów Wydziału Sztuki i koła naukowego „RAZEM”.

Celem spotkania było zapoznanie się z opinią i sugestiami co do posiadanych umiejętności i kompetencji studentów i absolwentów, którzy odbywają bądź będą

w przyszłości odbywać praktyki zawodowe oraz będą zdobywać miejsca pracy w różnych instytucjach. Wszyscy goście wyrazili chęć długofalowej współpracy z Wydziałem Sztuki poprzez podpisanie dwustronnych porozumień co do zasad współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem przyjmowania studentów na praktyki zawodowe.

Wydział Sztuki kierunku Grafika wprowadzając zadania do programu realizowanym w procesie edukacyjnym, odnosi się do rzeczywistych potrzeb wynikających z otaczającej rzeczywistości oraz konkretnych wymogów rynku. Pozwala to Wydziałowi osiągnąć ważny cel, a mianowicie, realne zetknięcie się studentów z zapotrzebowaniem, które może zaistnieć w zamówieniu przez podmioty zewnętrzne. Tego typu działania pozwalają na zdobycie prawdziwego, realnego doświadczenia zawodowego, co jest ważnym i nieodzownym elementem w procesie dydaktycznym. Poprzez te działania z interesariuszami zewnętrznymi koncepcja kształcenia na kierunku Grafika na Wydziale Sztuki UR nie tylko zostaje wzbogacona o takie instrumenty jak: rozwijanie i praktyczne zastosowanie nabytych w czasie studiów umiejętności i wiedzy, zarządzanie czasem, pracy w zespołach, prezentacji własnych projektów, ale również staje się ona ważnym elementem kształtującym efekty oraz daje szansę na lepszy, pełniejszy rozwój kierunku.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki**
- 2) W procesie określania koncepcji kształcenia, definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów, na wizytowanym kierunku, biorą udział studenci, pracownicy, absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni. Zespół Wizytujący pozytywnie ocenił współpracę Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi.**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1). Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym

uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniu 21 czerwca 2012 roku, uchwalił Uchwałę Nr 442/06/2012 w sprawie: określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Sztuki. Na podstawie art. 11 ust. 2-3 i art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz §35 pkt 1g Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego - &1 pkt. 3 dotyczy jednolitych studiów magisterskich kierunek Grafika, §1 pkt 4 dotyczy studiów 2-letnich uzupełniających magisterskich kierunek Grafika.

Efekty kształcenia dla każdego modułu kształcenia w tym zarówno w grupie treści kierunkowych, jak i podstawowych oraz przedmiotowych efektów kształcenia dla kierunku grafika, dla każdego poziomu kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Kierunek prowadzony jest w formie studiów stacjonarnych na poziomie studiów jednolitych magisterskich oraz 2-letnich uzupełniających magisterskich o profilu ogólnoakademickim.

Zakładane efekty kształcenia oraz spójność kierunkowych i podstawowych modułów efektów kształcenia, są zgodne z koncepcją rozwoju kierunku, który zakłada, że: absolwent studiów 5-letnich jednolitych magisterskich oraz 2-letnich uzupełniających magisterskich, posiada szczegółową wiedzę do formułowania i rozwiązywania zagadnień związanych z dyscypliną artystyczną - grafika, ma ugruntowaną wiedzę z zakresu historii sztuki i estetyki; zna i rozumie problematykę sztuki i estetyki współczesnej, świadomie porusza się we współczesnych zjawiskach artystycznych i dyskusjach teoretycznych dotyczących sztuki, posiada zdolność rozpoznawania wzajemnych relacji pomiędzy różnymi stylami, technologiami i konwencjami artystycznymi oraz formami ekspresji a ich konsekwencjami dla możliwości tworzenia oryginalnych, osobistych wypowiedzi artystycznych opartych o tę wiedzę. Posiada umiejętności podejmowania własnych inicjatyw artystycznych w oparciu o doskonale opanowany warsztat i metody pracy twórczej zgodnie ze studiowanym kierunkiem studiów.

Ma ugruntowane umiejętności warsztatowe i projektowe w procesie realizacji własnych pomysłów artystycznych poprzez poszerzanie repertuaru środków formalnych

potrzebnych do wyrażania własnych idei i pomysłów zgodnie ze studiowanym kierunkiem studiów a także posiada umiejętność świadomego wykorzystywania wszelkich kanonów kreacji artystycznej i środków ekspresji potrzebnych do realizacji indywidualnej wypowiedzi artystycznej. Ma umiejętność biegłego omówienia dowolnego przykładu sztuki graficznej; potrafi rozpoznać wszystkie techniki graficzne, posługując się analizą form, wydatować grafikę, określić jej autorstwo posługując się danymi zapisanymi na odbitce i cechami stylistycznymi; potrafi usytuować grafikę w obrębie jednej ze szkół graficznych; potrafi zabezpieczać i przechowywać dzieła sztuki graficznej.

Jest zdolny do podejmowania nowych wyzwań twórczych zarówno w warunkach pełnego jak i ograniczonego dostępu do potrzebnych informacji, posiada umiejętności inspirowania i organizowania pracy twórczej w ramach wspólnych projektów i działań.

Absolwent z dyplomem magistra kierunku grafika przygotowany jest do podjęcia studiów III stopnia.

Opracowano efekty kształcenia w formie „Tabel odniesień efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie sztuki” oraz „Matryc efektów kształcenia” odrębnie dla studiów 5-letnich jednolitych magisterskich oraz 2-letnich uzupełniających magisterskich. Pracownicy Wydziału Sztuki UR, kierunku Grafika opracowali opisy przedmiotów, które są zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia. Cele i efekty kształcenia określone dla przedmiotów i efekty kształcenia określone dla modułów, są spójne z efektami kształcenia określonymi dla kierunku.

Studenci są członkami Rady Wydziału Sztuki, Senatu, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i w każdym z tych organów wyrażają swoje opinie i zgłaszają postulaty. W Dziekanacie Wydziału są dostępne materiały dotyczące założonych efektów kształcenia oraz można zapoznać się z nimi na stronie internetowej.

- 2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia, kierunkowe, przedmiotowe, są spójne, zrozumiałe i przejrzyste. Procedury związane z weryfikacją efektów kształcenia, w tym ich sprawdzalność opisane są w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Sztuki przyjętym Uchwałą Rady Wydziału Sztuki nr 02/01/2014 z dnia 23 stycznia 2014 roku. Procedury i zasady stanowią podstawę weryfikacji czynników wpływających na jakość kształcenia. Określone metody weryfikacji pozwalają na sprawdzenie efektów kształcenia na każdym etapie w formie egzaminów ustnych, pisemnych i praktycznych. Weryfikacja odbywa się poprzez

ustalone formy, charakterystyczne dla poszczególnych zajęć. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie obszarów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). W opinii Zespołu Wizytującego i studentów Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, modułów zostały w sposób zrozumiały opisane w sylabusach tych przedmiotów. Treści programów kształcenia określone przez prowadzących w sposób szczegółowy i zrozumiały określiły metody weryfikacji osiągnięć studentów. Weryfikacja odbywa się poprzez ustalone formy, charakterystyczne dla poszczególnych zajęć. Prace zaliczeniowe, egzaminacyjne, prace projektowe oraz inne materiały stanowiące potwierdzenie zdobycia przez studenta założonych w programie kształcenia efektów kształcenia są weryfikowane poprzez przeglądy wewnętrzne, zaliczenia, przeglądy semestralne i egzaminacyjne. Cały system weryfikacji wiedzy i umiejętności jest przejrzysty.

- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Wszystkie kategorie efektów kształcenia: wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne są na każdym etapie procesu edukacyjnego sprawdzalne i weryfikowane. Metody ich weryfikacji są właściwe dla każdego rodzaju efektów. Tematyka przygotowywanych na Wydziale prac dyplomowych podlega każdorazowej akceptacji przez Radę Wydziału. Prace dyplomowe realizowane w roku akademickim 2013/2014 zostały przyjęte uchwałą Rady Wydziału Sztuki w dniu 20 lutego 2014 r.

Zasady realizacji prac dyplomowych a także obrony pracy artystycznej przyjęte zostały na Wydziale Sztuki w dniu 24 stycznia 2008 r.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest zdanie wszystkich egzaminów z przedmiotów objętych planem studiów, uzyskania zaliczeń z praktyki zawodowej oraz co najmniej dostateczna ocena z pracy dyplomowej oraz wymaganej w toku studiów liczby punktów ECTS. Wszystkie prace magisterskie są składane w Dziekanacie do rejestracji w formie drukowanej i na nośniku elektronicznym – płyta CD-R / DVD. Od roku akademickiego 2005/06 podczas obrony prac dyplomowych jednym z częściowych elementów egzaminu jest autoprezentacja słowna dotycząca prac plastycznych (m. in. motywów ich powstania, inspiracji w twórczości, wyboru tematyki itp.). Tekst należy skonsultować ze swoim promotorem pracy magisterskiej. Prace dyplomowe powstają w ramach seminariów dyplomowych oraz pracowni dyplomowych. Zasady zapisów na seminaria magisterskie określa Regulamin Egzaminu Dyplomowego Wydziału Sztuki

przejęty przez Radę Wydziału Sztuki w sprawie uszczegółowienia przepisów Regulaminu Studiów UR w zakresie kompetencji pozostawionych Radzie Wydziału.

Oceny pracy magisterskiej teoretycznej oraz dyplomu artystycznego magisterskiego dokonuje dwóch promotorów i dwóch recenzentów. Na kierunku Grafika, na którym obowiązuje dwuczęściowy egzamin dyplomowy, na ocenę końcową zamieszczoną w dyplomie jako wynik ukończenia studiów składa się: - średnia arytmetyczna ocen egzaminów i zaliczeń niekończących się egzaminem z całego toku studiów, z uwzględnieniem ocen niedostatecznych stanowiąca - 2/5 oceny końcowej,
- ocena teoretycznej części pracy dyplomowej - stanowiąca 1/5 oceny końcowej,
- ocena artystycznej części pracy dyplomowej - stanowiąca 1/5 oceny końcowej,
- ocena egzaminu dyplomowego (średnia odpowiedzi na minimum 4 pytania od Komisji egzaminacyjnej) - stanowiąca 1/5 oceny końcowej.

W obu częściach egzaminu dyplomowego uczestniczą, jako członkowie komisji, powołani przez dziekana samodzielni pracownicy naukowcy, promotorzy, opiekunowie aneksów oraz recenzenci. Wystawa oraz obrona ma charakter otwarty i dostępna jest dla publiczności. Na egzamin dyplomowy składa się: prezentacja pracy dyplomowej, dyskusja i ewentualne ustosunkowanie się studenta do recenzji, egzamin ogólny tj. odpowiedzi na pytania komisji z zakresu programu nauczania i problematyki pracy dyplomowej.

Wyniki egzaminów dyplomowych są podstawą dla Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia do sprawdzenia końcowych efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach i podjęcia ewentualnych kroków zmierzających do zmodyfikowania procesu kształcenia na kierunku grafika. Taki przyjęty mechanizm umożliwia udoskonalenie programu kształcenia i jego efektów.

Studentom Wydziału Sztuki UR, kierunek Grafika znane są metody i kryteria oceny efektów kształcenia.

Praktyka studencka stanowi integralną część studiów. Jest realizowana w przedsiębiorstwach, instytucjach, zakładach produkcyjnych oraz innych podmiotach związanych ze specyfiką kierunku studiów. Nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad praktykami studenckimi sprawuje Kierownik Praktyk Studenckich. Jest on przełożonym studentów odbywających praktyki oraz odpowiada za realizację praktyk zgodnie z zadaniami i ustalonym programem.

Praktyka realizowana jest na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Uczelnią, a zakładem pracy. Porozumienie to określa: podstawę odbywania praktyki, program praktyki,

warunki oraz czas trwania praktyki. Praktyka jest realizowana w czasie trwania semestru letniego w minimalnym wymiarze 120 godzin i nie może kolidować z obowiązkowymi zajęciami dydaktycznymi na uczelni. Praktykę wpisuje się do indeksu wraz z innymi zajęciami dydaktycznymi, ustalonymi programem studiów i jest jednym z warunków zaliczenia danego roku studiów. Niezaliczenie praktyki, zgodnie z programem studiów i planami praktyk traktowane jest jak niezaliczenie semestru. Student zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji praktyk. Dokumentacja ta obejmuje: dziennik praktyk oraz opinię zakładowego opiekuna. W dzienniku praktyk zamieszczane są następujące informacje: terminy, rodzaj prowadzonych zajęć, sprawozdanie z przebiegu praktyki. Opinia zakładowego opiekuna zawiera opis przebiegu praktyki i ocenę studenta, jego zaangażowanie, sumienność, kreatywność jak również umiejętność współpracy z innymi.

Na podstawie analizy przebiegu praktyk, stwierdza się, że cele i efekty kształcenia zakładane dla praktyk są osiągnięte. Zespół pozytywnie ocenił spójność efektów kształcenia w odniesieniu do wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi, jak również stopień uwzględniający wymagania wynikające z potrzeb rynku pracy.

Podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA studenci wskazali, iż zakres poszczególnych przedmiotów oraz wymagania są im przedstawiane na początku każdego zajęcia. Jedynym mankamentem zauważonym przez Zespół był brak podczas wizytacji w niektórych pracowniach sylabusów i programów pracowni. Braki te zostały zauważone i poprawione. Bezpośredni i stały kontakt z prowadzącym daje poczucie pewności i pozwala w sposób bieżący korygować błędy, jak również pozwala zauważyć postęp w realizacji zadanego projektu.

Zespół Wizytujący Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, iż cały system dotyczący oceny efektów kształcenia na Wydziale Sztuki, kierunku grafika jest przejrzysty i powszechnie dostępny. Tak działający system, który weryfikuje oczekiwane efekty kształcenia oraz ocenę na poszczególnych etapach, którego efektem końcowym jest praca dyplomowa, odnosi się do wszystkich efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych). Skala odsiewu na wizytowanej jednostce jest minimalna. Na rezygnację z podjętych studiów mają wpływ różne czynniki zewnętrzne takie jak: choroba, wydarzenia losowe czy też zmiana uczelni. Studenci, którzy przeszli przez ostrą selekcję egzaminu wstępnego, stykają się z interesującym programem dydaktycznym

w którym relacje „mistrz – uczeń” są normą w szkolnictwie artystycznym, nie rezygnują ze studiów z powodu zmiany zainteresowań czy też braku postępów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Wizytujący po zapoznaniu się z dokumentacją wybranych prac magisterskich wysoko ocenił ich poziom artystyczny i warsztatowy. Prace teoretyczne wiążą się z tematyką dyplomów artystycznych i spełniają wymogi przyjęte w Jednostce. Zespół zapoznał się również z wybranymi pracami licencjackimi z okresu minionego (Jednostka nie prowadzi obecnie naboru na studia dwustopniowe) i potwierdza wysoki ich poziom. (Załącznik nr 4). Oceniono również prace etapowe. Procedura recenzowania jest prowadzona we właściwy sposób. W opinii Zespołu Wizytującego, bardzo dobre efekty kształcenia widoczne w dokumentacji zestawów dyplomowych potwierdzają dobre działanie systemu.

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego monitoruje kariery zawodowe absolwentów i przechowuje informacje dotyczącą losów absolwentów uczelni. Jest komórką wykonawczą decyzji Rektora w tym zakresie. Do zadań Biura Karier należy: tworzenie i aktualizacja narzędzi do monitorowania kariery zawodowej absolwentów, prowadzenie badań internetowych i telefonicznych absolwentów, obsługa systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów, archiwizowanie formularzy i ankiet, statystyczna analiza zebranych danych, tworzenie zestawień tabelarycznych i raportów. Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy jest dokonywana przez Biuro Karier poprzez badanie losów absolwentów. Badanie obejmuje każdy rocznik absolwentów opuszczających mury uczelni, od 2010 roku. Badanie rocznika 2010 (absolwenci roku 2009/2010) miało charakter pilotażowy. Sytuacja zawodowa badana jest po roku, trzech oraz pięciu latach od złożenia egzaminu dyplomowego. Problematyka badawcza dotyczy następujących zagadnień:

- jak absolwenci UR oceniają ukończony kierunek pod względem możliwości znalezienia zatrudnienia i rozwoju swoich umiejętności/kompetencji (motywy wyboru kierunku). Czy ukończony kierunek studiów jest godny polecenia znajomym? Czy wybraliby jeszcze raz ten sam kierunek? Jak oceniają szanse na zatrudnienie po ukończeniu danego kierunku z perspektywy czasu?

- czego, zdaniem absolwentów UR, zabrakło podczas kształcenia na UR, a co byłoby istotne z punktu widzenia poszukiwania pracy?
- jaki procent absolwentów UR: pracuje, nie pracuje, kontynuuje naukę, prowadzi własną działalność gospodarczą i z jakich kierunków rekrutują się osoby należące do tych kategorii?
- w jakich województwach absolwenci UR poszukują pracy?
- czy absolwenci UR po ukończeniu studiów podnoszą swoje kwalifikacje?

Raport z badania udostępniany jest na stronie internetowej UR (zakładki: Dział Jakości i Akredytacji i Biuro Karier) i stanowi podstawę do weryfikacji efektów kształcenia i programów studiów na poszczególnych kierunkach. Raporty z kolejnych edycji badań udostępniane są na stronie internetowej UR (zakładki: Dział Jakości i Akredytacji i Biuro Karier).

Wydział Sztuki, kierunek grafika stara się utrzymywać kontakt z absolwentami. Zarówno władze Wydziału, jak i sami nauczyciele naukowo-dydaktyczni obserwują z wielkim zainteresowaniem dalsze poczynania swoich podopiecznych. Częste kontakty, odwiedziny absolwentów w macierzystych pracowniach stają się wręcz swoistym poligonem wymiany doświadczeń i porad w samodzielnych krokach w nowej pozauczelnianej rzeczywistości. Wydział publikuje, również prace etapowe studentów oraz prace dyplomowe w postaci katalogów. Wieloletnie kontakty podczas studiowania na Wydziale owocują nie tylko wspólnymi zainteresowaniami artystycznymi, ale wspólnymi różnymi działaniami na rynku wystawienniczym oraz rynku działań wydawniczo – poligraficznym. Rada Wydziału zobowiązała prowadzących pracownie dyplomowe do utrzymywania kontaktu ze swoimi dyplomantami (zwłaszcza w pierwszych latach po dyplomie) i gromadzenie informacji o przebiegu kariery zawodowej.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zespół pozytywnie ocenił spójność efektów kształcenia w odniesieniu do wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi. Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku;**
- 2) Efekty kształcenia przyjęte i zatwierdzone przez Radę Wydziału dla poszczególnych profili o obszarów kształcenia zostały zdefiniowane prawidłowo. Są one zrozumiałe i sprawdzalne.**

3) Zespół Wizytujący stwierdza, że Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia. Stosowany przez Jednostkę system jest powszechnie dostępny. Taki system weryfikujący zamierzenia i ocenę na poszczególnych etapach, odnosi się do wszystkich efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych).

4) Wydział Sztuki, kierunek Grafika wprowadził mechanizmy monitorowania losów absolwentów poprzez Biuro Karier na poziomie całego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Na wizytowanym kierunku Uniwersytetu Rzeszowskiego program studiów jest ukierunkowany na osiągnięcie efektów kształcenia z obszaru sztuki. Program studiów stanowi opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla kierunku *grafika*.

Wydział Sztuki stosuje system ECTS, ze szczegółami opisanymi w aktualnym *Zarządzeniu Nr 18/2012 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 8. marca 2012*. W tym systemie liczba punktów odpowiada nakładowi pracy studenta, który jest adekwatny do osiągniętych efektów kształcenia.

Program studiów dla kierunku *grafika*, studia jednolite magisterskie określa: formę studiów, profil kształcenia – stacjonarne, profil ogólnoakademicki, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów – 10 semestrów, 300 punktów ECTS, moduły kształcenia – zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS – przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty podstawowe, przedmioty kierunkowe, przedmioty specjalnościowe, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów – min. 180 pkt. ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu przedmiotów podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia – min. 89 pkt. ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych – min. 207 pkt. ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego – 12 pkt. ECTS, minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia

oferowane na zajęciach ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów – 17 pkt. ECTS minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego – 2 pkt. ECTS, Możliwości wyboru podlegają moduły dydaktyczne o „wartości” 102 pkt. ECTS, co stanowi ponad 30% ogólnej liczby punktów uzyskiwanych podczas studiów.

Program studiów jednolitych magisterskich uwzględnia wszystkie moduły przedmiotów gwarantujące osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zachowana jest wymagana liczba godzin i odpowiedni rozkład punktów ECTS.

Program studiów dla kierunku *Grafika studia drugiego stopnia* określa: formę studiów, profil kształcenia – stacjonarne, profil ogólnoakademicki, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów – 4 semestry, 120 punktów ECTS, moduły kształcenia — zajęcia lub grupy zajęć — wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS - przedmioty kształcenia ogólnego, moduły wybieralne, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów - min. 60 ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu przedmiotów podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia – min. 7 pkt. ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych – min. 90 pkt. ECTS, łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego – 4 pkt. ECTS, minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów – 4 pkt. ECTS, możliwości wyboru podlegają moduły dydaktyczne o „wartości” 75 pkt. ECTS, co stanowi ponad 30% ogólnej liczby punktów uzyskiwanych podczas studiów.

Program studiów II stopnia uwzględnia wszystkie moduły przedmiotów gwarantujące osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zachowana jest wymagana liczba godzin i odpowiedni rozkład punktów ECTS.

W trakcie spotkania Zespołu oceniającego PKA ze studentami stwierdzono, że posiadają oni wiedzę dotyczącą punktów ECTS. Informacje na ich temat można znaleźć na stronie internetowej Uczelni, w gablotach oraz w dziekanacie. W trakcie spotkania studenci stwierdzili, że liczba punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy potrzebnemu do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

System punktowy pozwala na dostosowanie tempa studiowania do indywidualnych potrzeb i możliwości studenta oraz zezwala na mobilność studentów w ramach uczelni, Polski i Europy. System ECTS służy studentom wyjeżdżającym do uczelni zagranicznych.

Studenci osiągający dobre wyniki w nauce mogą studiować według indywidualnego planu i programu studiów, mając przydzielonego opiekuna naukowego. Na podstawie § 20 Regulaminu studiów Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci mogą realizować proces kształcenia na podstawie indywidualnej organizacji studiów, który umożliwia realizację studiów w czasie innym niż obowiązujący podział godzin. Do IOS mogą być dopuszczeni studenci samodzielnie wychowujący dzieci, studenci z niepełnosprawnościami, studenci przeniesieni z innej uczelni, o ile dziekan wydziału przyjmującego określi potrzebę uzupełnienia różnic programowych, a także studenci studiujący równolegle na drugim kierunku.

Indywidualizacja kształcenia przejawia się w selekcji pozytywnej, tj. w stwarzaniu wyróżniającym się studentom możliwości odbycia części studiów w uczelniach zagranicznych, z którymi Uniwersytet Rzeszowski ma podpisane umowy partnerskie. Studenci mają możliwość wyboru specjalności, a także części przedmiotów w ramach modułu indywidualnej ścieżki kształcenia w wymiarze godzin zgodnym z § 4 rozporządzeniem MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. Program kształcenia przewiduje możliwość zdobycia minimalnej liczby punktów ECTS zgodnie z art. 164a ust.2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na kierunku Grafika Uniwersytetu Rzeszowskiego program praktyk jest integralną częścią procesu dydaktycznego i trwa 120 godzin. Z uwagi na fakt, że wizytowany kierunek nie ma charakteru pedagogicznego nie mogą być one odbywane w placówkach oświatowych. Zdaniem Władz Wydziału praktyki są bardzo ważnym elementem kształcenia, ponieważ studenci mają możliwość weryfikacji wiedzy i umiejętności zdobywanej w trakcie zajęć dydaktycznych. W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci stwierdzili, że oczekiwaliby większego wsparcia Uczelni w procesie pozyskiwania przedsiębiorstw, gdzie mogliby zrobić praktyki, ponieważ ich zdaniem w Rzeszowie jest niewiele placówek tego typu. Uczelnia daje możliwość odbywania praktyk studenckich za granicą, co jest wygodną formą dla osób wyjeżdżających do pracy za granicę oraz obcokrajowców studiujących

w Polsce. Dodatkowo osoby pracujące mają możliwość zaliczenia praktyk w swoich miejscach pracy, jednak muszą być one związane z obszarem kształcenia.

Praktyki studenckie zaliczane są przez opiekuna na podstawie dziennika praktyk oraz opinii pracodawcy. Zaliczenie wpisywane jest do indeksu po wcześniejszym zweryfikowaniu dokumentów oraz krótkiej rozmowy System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych.

Metody dydaktyczne realizowane na Wydziale Sztuki kierunek grafika mają charakter różnorodny, a ich kształt uzależniony jest od specyfiki poszczególnych przedmiotów oraz celów, jakie stawiane są zarówno prowadzącym, jak i studentom. Różnorodność metod dydaktycznych jest wyzwaniem organizacyjnym, ale jednocześnie stanowi o atrakcyjności kierunku. Metody dydaktyczne w zdobywaniu poszczególnych poziomów kształcenia możemy podzielić na trzy grupy: metody audytoryjne, metody ćwiczeniowo/warsztatowe oraz pracę własną.

Program studiów 5-letnich jednolitych magisterskich oraz 2-letnich uzupełniających magisterskich składa się z grupy przedmiotów podstawowych: historia sztuki i estetyki, historia grafiki, historia i teoria projektowania, problemy sztuki współczesnej, podstawy filozofii i logiki, prawo autorskie, język obcy, rysunek, malarstwo, rzeźba, psychofizjologia widzenia, wiedza o działaniach i strukturach wizualnych, kompozycja brył i płaszczyzn, podstawy grafiki warsztatowej, podstawy projektowania graficznego, podstawy fotografii, narzędziowe programy graficzne, grupy przedmiotów kierunkowych: grafika warsztatowa, projektowanie graficzne, grafika intermedialna, fotografia, druk cyfrowy, liternictwo i typografia, typografia, introligatorstwo, audio, psychologia reklamy marketingowej, pracownia dyplomowa.

Studia 5-letnie jednolite magisterskie oraz 2-letnie uzupełniające magisterskie na kierunku Grafika kładą nacisk na wykształcenie absolwenta, który potrafi sformułować i wyrazić własną oryginalną koncepcję artystyczną. Absolwent: ma świadomość podstawowych zagadnień i pytań, którymi zajmuje się filozofia, zna najważniejsze nurty myśli filozoficznej i jej najwybitniejszych przedstawicieli; ma świadomość najistotniejszych obszarów refleksji filozoficznej i metod, którymi posługują się filozofowie (logika), ma ugruntowaną wiedzę z zakresu historii sztuki i estetyki; zna i rozumie problematykę sztuki i estetyki współczesnej; świadomie porusza się we współczesnych zjawiskach artystycznych i dyskusjach teoretycznych dotyczących sztuki, ma wiedzę z zakresu makro i mikro-

typografii: zna technikę składu, formatowania, łamania tekstu; zna technikę makietowania (layout); narzędzia programistyczne oraz programy do tworzenia publikacji dla poligrafii; zna technikę przygotowania publikacji do druku, ma wiedzę z obszaru grafiki intermedialnej w zakresie: działań intermedialnych, integrowania różnych obszarów percepcji i kreacji medialnej, interpretacji pojęcia intermediiów w sztuce oraz ich konotacji we współczesnej kulturze, umie podejmować samodzielnie decyzje w zakresie realizacji prac artystycznych w dowolnej technice rysunku, grafiki artystycznej lub wypracowanej technice autorskiej, potrafi zastosować elektroniczne narzędzia rejestrowania, wytwarzania i powielania obrazu w kreacji artystycznej; potrafi wykorzystać zdigitalizowany materiał i wykonać autorski projekt lub zadanie zlecone, ma kompetencje niezbędne do twórczej, autonomicznej wypowiedzi autorskiej, ale także do podjęcia pracy w zespole w studiach graficznych, reklamowych, wydawnictwach etc.; jest zdolny do podjęcia wiodącej roli w takich zespołach, potrafi reagować językiem grafiki na uwarunkowania społeczne, kulturowe, ekonomiczne, obywatelskie; potrafi graficznie propagować własne istotne idee, pracować bez wytycznych zewnętrznych, posiada zakres wiedzy dotyczący finansowych, marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty grafika w stopniu umożliwiającym swobodne poruszanie się po rynku sztuki i pracy, jako samodzielny twórca – grafik i projektant, jak i w ramach współpracy w realizacji większego przedsięwzięcia.

Tak ukształtowana sylwetka absolwenta, czyni go wszechstronnie przygotowanym twórcą, zdolnym do podejmowania najbardziej skomplikowanych i profesjonalnych zadań w dziedzinie plastyki. Proces dydaktyczny w pracowniach artystycznych oparty jest na realizacji ćwiczeń, w których ramach student zdobywa umiejętności warsztatowe i umiejętności praktyczne, realizując różnorodne zadania i projekty.

Absolwent studiów magisterskich jest przygotowany do kontynuacji studiów trzeciego stopnia (studiów doktoranckich). Realizowany program kształcenia w pełni umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Zespół Oceniający ocenił bardzo dobrze ułożenie modułów przedmiotów w planie organizacyjnym Jednostki.

Zarówno czas trwania kształcenia, formy zajęć dydaktycznych i metody kształcenia na poszczególnych poziomach kwalifikacji nie budzą zastrzeżeń Zespołu Oceniającego. W ocenie Zespołu, cały tak zbudowany program kształcenia oraz założone cele i efekty kształcenia są w pełni realizowane i osiągnięte.

Korzystając z § 20 Regulaminu studiów Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie sposobu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Wydział Sztuki kierunku Grafika Uniwersytetu Rzeszowskiego realizuje program naukowo-dydaktyczny, który oparty jest na sprawdzonych metodach dydaktycznych, przyjętych i realizowanych programach poszczególnych pracowni. Realizuje i osiąga w pełni zakładane efekty kształcenia zarówno w płaszczyźnie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Praktyki studenckie pozwalają na nabycie przez studentów niezbędnych umiejętności praktycznych. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne kierunku tworzą spójną całość. Świadczy o tym właściwa organizacja studiów oraz treści programowe, które są dostosowane do celów kształcenia. Ocena ta została dokonana na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz rozmów przeprowadzanych z władzami Uczelni i pracownikami dydaktycznymi kierunku, jak również na podstawie hospitacji zajęć.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Wydział w ramach procesu kształcenia prowadzi zajęcia dydaktyczne w formie wykładów i ćwiczeń oraz w formie kształcenia warsztatowego nierozzerwalnie związanego z kształceniem artystycznym. Przyjęta punktacja ECTS jest zgodna z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie. Sekwencja przedmiotów, bloków programowych określonych w programie studiów jest prawidłowa. Władze Wydziału dużą uwagę przywiązują do studenckich „praktyk zawodowych”. Studenci pozytywnie oceniają program studiów na wizytowanym kierunku.**
- 2) **Wszystkie składowe całego procesu edukacyjnego prowadzone na wizytującym kierunku tzn.: efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.**

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

W opinii Zespołu Wizytującego kierunek „grafika” dysponuje liczną, doświadczoną kadrą naukowo-dydaktyczną. **Wszyscy pracownicy, a szczególnie stanowiący minimum kadrowe, posiadają znaczący dorobek w zakresie obszaru sztuki dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.** Struktura kwalifikacji kadry umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programów. Należy podkreślić, że część kadry, mająca wykształcenie w innych dziedzinach i dyscyplinach ma znaczący dorobek naukowy, który uzupełnia program interdyscyplinarnego kształcenia studentów i jest niezbędna do osiągnięcia wymaganych celów i efektów kształcenia.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Zgodnie z wymaganiem § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), *„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, jeżeli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku.”*

Trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz pięciu nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora zgłoszonych do minimum kadrowego na poziomie jednolitych studiów magisterskich spełnia warunki określone w § 16 pkt. 2 powyższego rozporządzenia, tj.: *„Minimum kadrowe dla jednolitych studiów magisterskich na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie grafiki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej pięciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”*, a także trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz

trzech nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora zgłoszonych do minimum kadrowego na poziomie studiów drugiego stopnia spełnia warunki określone w § 15 pkt. 3 powyższego rozporządzenia, tj.: „*Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na kierunku studiów w ramach obszaru sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.*”

W minimum kadrowym, zgłoszonym dla studiów II stopnia brakuje jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora sztuki.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

W teczках osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Należy stwierdzić, że wymagania formalne odnośnie minimum kadrowego ocenianego kierunku, określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu, zostały spełnione.

Do minimum kadrowego wizytowanego kierunku Zespół Oceniający zaliczył 14 osób, w tym 3 osoby z tytułem profesora sztuk plastycznych, 3 osoby posiadające stopień doktora habilitowanego sztuk plastycznych, 8 osób ze stopniem doktora sztuki.

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku akademickim: 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013 i 2013/2014. Nieprzerwanie przez wszystkie powyżej wskazane lata akademickie w grupie sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich wszystkie osoby są zatrudnione i zaliczone do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, a w grupie dziewięciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora większość była zatrudniona i zaliczona do tego minimum przez Uczelnię, a pozostałe były stopniowo włączane. Na podstawie powyższych informacji stwierdzono, iż kadra ocenianego kierunku studiów, w sytuacji wygaszania studiów dwustopniowych, jest stabilna.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014, poz.131.). Wynosi 1: 5 przy wymaganym 1:25. Liczba studentów 133.

(Załącznik nr 6 - Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena;)

Zespół Wizytujący dokonał hospitacji zajęć w podczas wizytacji pracowni artystycznych. W opinii Zespołu zajęcia prowadzone są na wysokim poziomie, mając na uwadze zarówno poziom merytoryczny, artystyczny, jak również warsztatowy.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa realizowana przez kierownictwo Wydziału Sztuki ma dwa główne cele. Po pierwsze, wobec dramatycznych trudności związanych z naborem studentów, wysiłek dyrekcji był skupiony na utrzymaniu obecnego stanu kadrowego przez pozyskiwanie zajęć dydaktycznych na innych kierunkach i wydziałach, które mogli prowadzić pracownicy Wydziału Sztuki (np. zajęcia na kierunku *architektura krajobrazu*). Po drugie, ciągła stymulacja pracowników posiadających stopień doktora mająca na celu uzyskiwania przez nich stopnia dra habilitowanego. Wymiernym skutkiem tych działań było uzyskanie tego stopnia naukowego przez siedmiu pracowników Wydziału Sztuki w ciągu ostatnich 5 lat. Przewidywana jest finalizacja następnych ośmiu habilitacji w ciągu najbliższych trzech lat. Podkreślić należy również uzyskanie pięciu tytułów profesora przez pracowników Wydziału Sztuki w ciągu ostatnich 5 lat. Rozwojowi kadry naukowo-dydaktycznej sprzyja również stymulacja poprzez okresową ocenę nauczycieli akademickich, która była prowadzona zgodnie z *Zarządzeniem Nr 7/2011 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Obecnie ocena okresowa prowadzona jest zgodnie z *Zarządzeniem Nr 76/2013 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 20 maja 2013 r.* Władze Wydziału czynią starania o zatrudnianie najzdolniejszych absolwentów; wykorzystując ich potencjał i dając możliwość dalszego rozwoju artystycznego i naukowego w strukturach Wydziału. Polityka kadrowa na kierunku Grafika jest realizowana zgodnie z cząstkowymi planami rozwoju kadr poszczególnych zakładów Wydziału Sztuki, a w tym wypadku Zakładu Grafiki Warsztatowej i Projektowej, Zakładu Malarstwa, Zakładu Rysunku, Zakładu Intermediów, Zakład Rzeźby. Pomimo skromnych

możliwości finansowych, dotyczących zatrudniania nowych pracowników naukowo-dydaktycznych i podnoszenia kwalifikacji już zatrudnionych, polityka kadrowa jest realizowana stopniowo, i w zgodzie z planami rozwojowymi kierunku grafika. Niemal wszystkie istniejące pracownie obsadzone są dwuosobowo przez prowadzącego i jego asystenta/asystentkę lub adiunkta z tytułem doktora sztuki. Pozwala to prowadzić komfortowo wszystkie rodzaje zajęć, szczególnie te w pracowniach artystycznych, które oparte są na sprawdzonym modelu relacji „mistrz–uczeń” nastawionym na indywidualny rozwój studenta.

Młodzi pracownicy naukowo-dydaktyczni początkowo zatrudniani w ramach godzin zleconych lub na 1/2 etatu, ale w miarę możliwości finansowych Wydziału ich etaty są uzupełniane. Zespół Wizytujący potwierdza przestrzeganie przez jednostkę terminów przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

Zespół Wizytujący pozytywnie ocenił system motywacyjny, który w dużej mierze opiera się na corocznym przyznawaniu nagród rektorskich za szczególne osiągnięcia organizacyjne lub artystyczno-naukowe (zgodnie z regulaminem przyznawania nagród rektorskich z rekomendacji Rady Wydziału). Kolejną formą motywacji są wyjazdy zagraniczne pracowników w ramach „teaching mobility” w programie Erasmus lub wyjazdy kuratorskie, rezydencje artystyczne, warsztaty czy wyjazdy „visiting profesor” w ramach dwustronnych, partnerskich umów z uczelniami i instytucjami artystycznymi w kraju i za granicą. Również narzędziem motywacyjnym są systemowe podwyżki płacy podstawowej, których skala zależy od wyniku oceny indywidualnego zaangażowania w prace organizacyjne, dydaktykę czy realizację zadań artystyczno-naukowych zarówno przez pracowników artystyczno-naukowych, dydaktycznych jak i z grupy pracowników laboratoryjno i naukowo-technicznych. Oceny dokonuje Dziekan Wydziału, na wniosek Rektora, po konsultacjach z kierownikami poszczególnych zakładów. Ocenie okresowej podlegają wszyscy nauczyciele akademicki, stosownie do zakresu obowiązków. Nauczyciele akademicki, zatrudnieni w UR w Rzeszowie, oceniani są nie rzadziej niż raz na dwa lata lub częściej na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej uczelni bądź bezpośredniego przełożonego. Oceny nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania, dokonuje się raz na cztery lata. Oceny okresowej dokonują, na podstawie stosownego zarządzenia rektora, specjalne komisje rad Wydziału, a w jednostkach międzywydziałowych uczelniana komisja do oceny nauczycieli akademickich, uwzględniając zasady i kryteria ustalone w ustawie o szkolnictwie wyższym i statucie UR, a także w oparciu o szczegółowe kryteria, jeżeli takie określa rady wydziału,

bądź komisja senacka. Realizowany jest program wymiany doświadczeń artystycznych i warsztatowych z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Pracownicy jednostki biorą czynny udział w międzynarodowych sympozjach, warsztatach, konferencjach, rezydencjach (prelekcje, odczyty, visiting professors, wykłady, pokazy) w kraju i na świecie, Wyjazdy sprzyjają współpracy w zakresie realizacji projektów artystyczno-badawczych, wymianie informacji i doświadczeń w zakresie nauczania grafiki, inicjują debatę nad rolą, kondycją i przyszłością współczesnej grafiki. Zdaniem Zespołu Wizytującego intensywność i różnorodność form współpracy wpływa pozytywnie na podnoszenie kwalifikacji kadry.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

(Załącznik nr 6 - Informacja o hospитowanych zajęciach i ich ocena) uwzględnić w 4.2.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) W opinii Zespołu Wizytującego Wydział dysponuje liczną doświadczoną kadram naukowo-dydaktyczną. Struktura kwalifikacji kadry umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizacji programów dydaktycznych.**
- 2) W opinii Zespołu Wizytującego dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne całej kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególni nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem sztuki oraz posiadającymi dorobek artystyczny w zakresie obszaru sztuki, dziedziny sztuk plastycznych, dyscypliny artystycznej sztuki piękne. W minimum kadrowym, zgłoszonym dla studiów II stopnia, brakuje jednakże jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora sztuki.**
- 3) Wizytowana Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Jednostka dysponuje skutecznym systemem motywacyjnym. Wymiana doświadczeń artystycznych i warsztatowych z uczelniami i jednostkami**

naukowo-badawczymi w kraju i za granicą wpływa na permanentne podnoszenie kwalifikacji kadry.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Sztuki zajmuje część pomieszczeń budynku A2 w obrębie *Campusu Uniwersytetu Rzeszowskiego*, przy ul. Al. mjr W. Kopisto 2 a w Rzeszowie. Siedziba Wydziału Sztuki w tym Campusie funkcjonuje od semestru letniego roku akademickiego 2013/2014. Wcześniej Wydział Sztuki mieścił się w Krasnem. W nowej siedzibie Wydział Sztuki użytkuje jedną salę audytoryjną (130 osób, sprzęt audiowizualny, tablica), sala Rady Wydziału Sztuki wykorzystywana jest jako sala wykładowa i sala seminaryjna, (60 osób, 1 tablica przenośna, projektor z ekranem). Większość zajęć a przede wszystkim pracownie magisterskie realizowanych jest w pracowniach specjalistycznych (pracownie komputerowe - 3 na 18, 18 i 12 stanowisk), pracownia malarstwa, pracownia rysunku, pracownia rzeźby i design, pracownia projektowa architektoniczno-rzeźbiarska, pracownie grafiki (druku wypukłego – część projektowa, część warsztatowa, druku płaskiego, druku wklęsłego), pracownia intermediów, pracownia intermediów – ciemnia, pracownia foto i video, pracownia scenografii. Wszystkie sale dydaktyczne mają gniazda sieciowe umożliwiające dostęp do Internetu. Ponadto w całym budynku A2 działa bezprzewodowa sieć Wi-Fi EDUROAM, będąca do dyspozycji studentów i pracowników. Wydział posiada również 2 przenośne projektory multimedialne, laptopy w ilości 3 szt. wykorzystywane do obsługi zajęć dydaktycznych. W pracowniach komputerowych znajdują się komputery z licencjonowanym oprogramowaniem. Komputery znajdujące się w pracowniach są udostępniane studentom poza godzinami zajęć dydaktycznych. Pracownie specjalistyczne wyposażone są w aparaturę zgodną z ich profilem. Pracownicy Wydziału mają do swojej dyspozycji komputery stacjonarne typu PC, notebooki z oprogramowaniem Windows 7, XP, Vista, Linux, Office 2003, Office 2007 oraz częściowo, Mathematica 5.0.1, Origin 7.5. Wykorzystują je w pracy naukowo-badawczej jak i dydaktycznej. Z notebooków korzystają podczas konferencji, seminariów, a także na wykładach i ćwiczeniach. W Wydziale Sztuki działa serwer, na którym znajduje się strona internetowa Wydziału. Pracownicy Wydziału mają do dyspozycji kserokopiarki, kolorowe drukarki laserowe oraz możliwość skorzystania ze sprzętu do skanowania, bindowania, itp.

Wydział Sztuki ogółem zajmuje 3702 m² budynku A2 tj. 42,9 % jego powierzchni.

Uniwersytet Rzeszowski w pełni zaspokaja potrzeby osób niepełnosprawnych. Świadczy o tym fakt, że na każdym piętrze znajdują się łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Budynek wyposażony jest również w windy. Przy budynku głównym znajduje się parking ze specjalnie wydzielonymi miejscami, aby ułatwić dojazd. Dodatkowo warto zaznaczyć, że zarówno w bibliotece, jak i pracowniach komputerowych zawsze znajduje się miejsce odpowiednio przystosowane dla tych osób.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim został powołany Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, którego zadaniem jest poprawa komunikacji oraz pomoc osobom niepełnosprawnym. Wyposażenie poszczególnych pracowni, ich położenie w obrębie budynku determinują funkcjonowanie komplementarnego układu wzajemnie uzupełniających się warsztatów. Studenci pozytywnie ocenili wyposażenie pracowni oraz sal dydaktycznych. W pomieszczeniach wyposażonych we wszystkie udogodnienia, zapewniające bezpieczeństwo i higienę pracy, zgromadzono sprzęt i urządzenia umożliwiające szeroki zakres działań twórczych w dziedzinie kultywowania tradycji – klasycznego kanonu grafiki. Z drugiej strony otwarto pole poświęcone eksperymentowaniu, odkrywaniu nowych przestrzeni graficznych.

Wydział Sztuki do marca 2014 r., kiedy siedzibą Wydziału były budynki w Krasnem posiadał zarówno własną bibliotekę jak i własną czytelnia. W dniu 26 marca 2014 w wyniku przeprowadzki Wydziału zasoby biblioteczne zostały przeniesione tymczasowo do użyczonego przez Bibliotekę Główną UR pomieszczenia na co dzień użytkowanego przez Centrum Dokumentacji Współczesnej Sztuki Sakralnej. W praktyce jest to magazyn znajdujący się na IV piętrze Biblioteki Głównej bez dostępu do światła dziennego. Niemożliwe jest zatem by istniała tam w chwili obecnej czytelnia. W roku akademickim 2014/2015, w momencie uzyskania przez Wydział Sztuki pomieszczeń w nowym budynku przy ulicy Mjr. W. Kopisto 2A zostaną wygospodarowane pomieszczenia zarówno dla biblioteki (sala nr 44) jak i czytelnia (sala nr 43). Biblioteka Wydziału Sztuki działa zgodnie z Ustawą z dnia 27 czerwca 1997r. o bibliotekach jak i Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008r. w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych.

W dniu 30.04.2014r. przeprowadzono postępowanie kontrolne (Specjalista ds. Kontroli Wewnętrznej) zgodnie z protokołem wykaz zbiorów Biblioteki Wydziału Sztuki na dzień 30.04.2014r. wynosi 1145 pozycji. Biblioteka UR posiada księgozbiór liczący 736 361 woluminów książek, 100 648 woluminów czasopism oraz zbiory specjalne liczące 22080 jednostek inwentarzowych. W zbiorach Biblioteki UR z zakresu różnych dziedzin sztuki jest to około

16705 tytułów książek. Biblioteka UR udostępnia komputerowe bazy danych (komercyjne i ogólnodostępne), z których można korzystać na miejscu w Informacji Naukowej i Czytelniach BUR, oraz w sieci uczelnianej zależnie od umowy z dysponentem. Biblioteka UR oferuje dostęp do baz on-line, w tym do zagranicznych czasopism pełnotekstowych znajdujących się w bazach EBSCO. Powyższy system biblioteczno-informacyjny pozwala na zaspokojenie potrzeb naukowych i dydaktycznych pracowników naukowych i studentów Wydziału Sztuki. Jest zgodny z planem rozwoju Uniwersytetu, a także samej Biblioteki i ma na uwadze jak najpełniejszy dostęp do globalnej informacji dla wszystkich jego użytkowników. Biblioteka UR oferuje również bogate zasoby źródeł elektronicznych: bazy danych, czasopisma elektroniczne oraz e-booki (dostęp do czytelni polskich e-książek: ibuk.pl). W ramach licencji krajowej wszyscy użytkownicy uniwersyteckiej sieci komputerowej mają dostęp do następujących baz danych: EBSO, Science Direct, Springer, Web of Knowledge a także do czasopism Nature i Science. Od początku 2011 r. Biblioteka posiada także dostęp do bazy Wiley Library Online zawierającej 1140 tytułów pełnotekstowych czasopism. W sumie Biblioteka UR zapewnia dostęp do ponad 15 tys. tytułów czasopism elektronicznych. Pracownicy i studenci Wydziału Sztuki mają również elektroniczny dostęp do specjalistycznych czasopism światowej literatury z zakresu grafiki, jej historii, technik i sztuki światowej i polskiej. W zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego z zakresu różnych dziedzin sztuki jest to około 16705 tytułów książek, które dzielą się na: architektura-566 tytułów, estetyka - 799 tytułów, film - 890 tytułów, fotografia - 540 tytuły, grafika - 250 tytułów, kultura - 6660 tytułów, malarstwo - 1120 tytułów, muzyka - 1 400 tytułów, rysunek - 254 tytuły, rzeźba - 156 tytułów, sztuka - 2570 tytułów, teatr - 1500 tytułów.

Czasopisma i wydawnictwa ciągle polskie: Art & Busines, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo, Arton, Biuletyn Historii Sztuki, Exit, Format, Gazeta Antykwaryczna, Rynek Sztuki, Grafia, Modus: prace z historii Sztuki, Ochrona Zabytków, Orońsko: kwartalnik rzeźby, Prace Komisji Historii Sztuki, Poligrafia, Print : America's graphic design magazine, Projekt, Prace Komisji Historii Sztuki. PTPN, Renowacje i Zabytki, Roczniki Historii Sztuki, Sacrum et Decorum : materiały i studia z historii sztuki sakralnej, Studia Artystyczne Akademii Świętokrzyskiej, Studia z Historii Sztuki, Teksty Źródłowe do Dziejów Teorii Sztuki, Zabytki, Zeszyty Artystyczne Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Historia Sztuki.

W Bibliotece UR prężnie działa Wypożyczalnia Międzybiblioteczna prowadząca dla studentów i pracowników UR potrzebne materiały (książki, kserokopie artykułów) z bibliotek

krajowych i zagranicznych. Biblioteka UR pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym Prolib zapewniającym kompleksową obsługę wszystkich procesów bibliotecznych. Czyelnicy mogą zamawiać książki przez Internet, rezerwować dla siebie wypożyczone pozycje oraz samodzielnie prolongować termin zwrotu książki. Informacji o działaniu Biblioteki dostarcza jej strona internetowa (<http://bur.univ.rzeszow.pl>), komunikacja z czytelnikami odbywa się za pomocą poczty elektronicznej, specjalnego formularza „zapytaj bibliotekarza”, komunikatora GG oraz profilu na Facebooku (<http://www.facebook.com/BibliotekaUR>). W budynku Biblioteki dostępna jest bezprzewodowa sieć dostępu do Internetu Wi-Fi.

Dobór miejsc, w których studenci realizują praktyki jest właściwy.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia posiada bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę, która umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Jednostka zgromadziła najnowocześniejszy sprzęt i urządzenia umożliwiające szeroki zakres działań twórczych związanych z szeroko rozumianą grafiką. Tym samym otwarto pole dedykowane eksperymentowaniu, odkrywaniu nowych nieznanych dotąd obszarów graficznych. Infrastruktura jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Zadania badawcze w obrębie badań naukowo-artystycznych realizowanych w poszczególnych Zakładach Wydziału Sztuki są rozległe. Obejmuje szerokie spektrum zagadnień w malarstwie, rzeźbie, grafice i rysunku. Zespół Wizytujący wysoko ocenił zakres, problematykę i sposób realizacji podejmowanych na Wydziale zadań badawczych ze szczególnym uwzględnieniem następujących tematów: Badania artystyczne środków formalnych i wyrazowych w dziele sztuki, Ekspresja obrazu cyfrowego, Ekspresja artystyczna i warsztatowa druku wklęsłego, wypukłego i płaskiego oraz Ukryty wymiar.

Nowa grafika. Ich realizacja wyraża się zarówno w twórczości artystycznej poszczególnych pracowników, jak i ich tekstach naukowo-artystycznych, recenzjach itp. Podejmowanie nowych zadań badawczych jest wynikiem rozwoju naukowego kadry, która osiągając wyższe stopnie naukowe podejmuje się zdobywania interdyscyplinarnej wiedzy potrzebnej do posługiwania się nowoczesnymi środkami przekazu artystycznego w twórczości własnej.

Na Wydziale powołano Centrum Dokumentacji Współczesnej Sztuki Sakralnej - jedyną w Polsce jednostkę o charakterze archiwalno-informacyjnym i naukowo-badawczym koncentrującą się na badaniach nad sztuką sakralną XIX i XX wieku. Centrum nawiązało współpracę z ośrodkami dokumentacji współczesnej sztuki sakralnej działającymi w krajach Unii Europejskiej: (w Niemczech, we Włoszech i we Francji.) Centrum wydaje także czasopismo „Sacrum et Decorum. Materiały i studia z historii sztuki sakralnej. Materials and studiem on the history of sacred art” z tekstami zagranicznych autorów, a także organizuje cykliczne sympozjum „Badania nad sztuką sakralną XIX i XX wieku. Nieznane dzieła znanych twórców”. Popularyzacja wyników działalności Wydziału Sztuki w opisywanym zakresie polega na udostępnianiu dokumentacji dorobku pracowników w postaci prezentacji prac malarskich, rzeźbiarskich, rysunkowych, graficznych, fotograficznych i ich dokumentacji w postaci katalogów, folderów. Są to także teksty o sztuce pojawiające się w pismach naukowych i popularno-naukowych. Udział studentów w badaniach naukowych pełni istotną rolę w procesie kształcenia na Wydziale Sztuki UR. Ma to miejsce w artystycznych pracowniach magisterskich, gdzie studenci wykonują prace dyplomowe na aparaturze związanej z badaniami zespołów badawczych. Tematyka prac magisterskich jest skorelowana z tematami badawczymi pracowników naukowych. Wyróżniający się studenci współpracują z nauczycielami akademickimi, przez co uzyskują możliwość czynnego udziału w konferencjach artystyczno-naukowych, sympozjach, plenerach i warsztatach. Podejmowane w tej mierze działania władz Wydziału świadczą o trosce o wysoką jakość wykształcenia. W roku akademickim 2011/2012 i 2012/2013 studenci aktywnie uczestniczyli w konferencjach naukowych a także chętnie wygłaszali referaty oraz dokonywali publikacji. Na Wydziale Sztuki działa czynnie koło naukowo-artystyczne „RAZEM”, które zrzesza studentów wydziału.

Doświadczenia wynikające bezpośrednio z praktyki badawczej są upowszechnione na wystawach w kraju i zagranicą, i mają widoczny wpływ na aktualny stan polskiej grafiki.

Zespół PKA wysoko ocenił uczestnictwo artystów - nauczycieli akademickich w międzynarodowych wystawach prezentujących dorobek twórczy. Z bardzo obszernej listy należy wymienić kilka przykładowych: „Du Dessin a l’Estampe” - 70eme Exposition de Societe des Peintres-Graveurs Francais, Paris ,France; Międzynarodowe Triennale Grafiki - Kraków 2012; Galeria Bunkier Sztuki, Kraków; VIII. International Biennial of Drawing Plzen 2012, Museum of West Bohemia in Plzen, Czech Republic 2012; V Międzynarodowy Konkurs Rysunku Wrocław 2012, Muzeum Architektury, Wrocław; 7 Międzynarodowe Triennale Grafiki Kolor w Grafice Toruń 2012 – edycja cyfrowa, Galeria Sztuki Wozownia, Toruń; XII Międzynarodowy Konkurs Graficzny im. Józefa Gielniaka, Muzeum Karkonowskie - Jelenia Góra 2012; FISAE’s XXXIV International Ex-libris Congress, The Best Ex-Libris in the World 2010-2012 - Naantali / Finlandia 2012; VII BIMPE Biennial International Miniature Print Exhibition, Dundarave Print Workshop and Gallery Vancouver / Kanada 2012; 5th International Competition of Miniprint, Sala De Exposiciones Ernesto Farnia - Cordoba / Argentyna 2012;

Większość pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Grafika to jednocześnie aktywni graficy, projektanci współpracujący z instytucjami kultury oraz działający na szerokim rynku wydawnictw książkowych, prasowych oraz reklamy. Do prowadzonych przez siebie przedmiotów wprowadzają treści wynikające z ich praktyki zawodowej i w ten sposób doskonaliły umiejętności, kompetencje i postawy swoich studentów, co jest szczególnie przydatne z punktu widzenia pracodawców.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W opinii Zespołu Wizytującego aktywność naukowo-badawcza jednostki zasługuje na bardzo pozytywną ocenę. Potwierdza to długa lista prowadzonych prac badawczych, tworzenie i redagowanie publikacji prezentujących osiągnięcia i wyniki badań.

Badania naukowe prowadzone na wizytowanym kierunku mają pozytywny wpływ na realizowany proces dydaktyczny, kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania. Studenci biorą aktywny udział w organizowanych konferencjach, wystawach czy też warsztatach.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady rekrutacji na wizytowanym kierunku określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 405 z dnia 31 maja 2012 r. i są one ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni.

Grafika - Studia jednolite magisterskie (5-letnie) stacjonarne.

Kandydaci na studia są przyjmowani na podstawie wyników z matur. Podstawą postępowania rekrutacyjnego są wyniki uzyskane przez kandydata podczas: egzaminu maturalnego (dojrzałości), dodatkowego egzaminu praktycznego sprawdzającego przydatność kandydata do wybranego kierunku studiów obejmującego: rysunek (studium postaci), malarstwo (studium martwej natury) oraz ćwiczenia kompozycyjno-projektowe na zadany temat. Wyniki uzyskane przez kandydata podczas egzaminu maturalnego obliczane są według zasad przyjętych przez Uniwersytet Rzeszowski odrębnie dla absolwentów z tzw. " nową maturą" oraz dla absolwentów z tzw. "starą maturą". Punktom uzyskanym na egzaminie maturalnym z poszczególnych przedmiotów przypisuje się odpowiednie wartości liczbowe. Egzamin praktyczny oceniany jest następująco: rysunek 0 - 15 pkt. , malarstwo 0 - 15 pkt., kompozycja na płaszczyźnie na zadany temat 0 - 15 pkt. Listę kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów jednolitych magisterskich (5-letnich) ustala się na podstawie ilości uzyskanych punktów, od najwyższej aż do wyczerpania limitu miejsc.

Grafika - Studia 2-letnie uzupełniające magisterskie.

Są to studia przeznaczone dla absolwentów studiów I stopnia na kierunku Grafika i innych kierunków artystycznych, których tok studiów obejmował propedeutykę grafiki. Warunkiem dopuszczenia kandydata do postępowania kwalifikacyjnego jest złożenie kopii suplementu i odpisu dyplomu ukończenia studiów I stopnia.

Postępowanie kwalifikacyjne obejmuje: przegląd prac rysunkowych, graficznych, malarskich, fotograficznych oraz dokumentacji innych działań plastycznych dostarczonych do komisji rekrutacyjnej w trakcie trwania rekrutacji elektronicznej, średnią ocen z całego toku studiów (oceny z egzaminów i ćwiczeń)._Listę osób przyjętych na I rok studiów II stopnia na kierunek Grafika ustala się na podstawie średniej odliczonej w postępowaniu

kwalifikacyjnym od najwyższej do wyczerpania limitów miejsc. W minionym roku akademickim nie przeprowadzono rekrutacji na I rok studiów II stopnia.

Egzamin wstępny uwzględnia zasadę równych szans i zapewnia właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek, nie dyskryminując żadnej z grup. Reguły i zasady rekrutacji, zdaniem studentów opisane są one w sposób zrozumiały i klarowny. Liczba kandydatów przyjmowanych na kierunek odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci stwierdzili, że programy studiów oraz liczba godzin z poszczególnych przedmiotów są w pełni dostosowane do zakresu materiału i czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Nakład pracy i czas niezbędny, który student musi wykonać, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia, jest skonstruowany prawidłowo i nie budzi zastrzeżeń Zespołu Wizytującego. Studenci podkreślali, że już od początku semestru informowani są o sposobie uzyskania zaliczeń i wymagań jakie ich obowiązują. Zgodnie z opinią studentów wyrażoną podczas spotkania zakładane efekty kształcenia są sprawdzalne. Wiedza jest weryfikowana podczas egzaminów i kolokwiów. Umiejętności są sprawdzane i rozwijane w trakcie ćwiczeń oraz praktyk. Studenci uważają, że są oceniani obiektywnie na podstawie swoich umiejętności. W przypadku niezaliczenia zajęć studenci wiedzą o możliwości poprawy oraz ewentualnym egzaminie komisyjnym.

System oceny osiągnięć dydaktycznych studentów zawiera wystandaryzowane wymagania. Oceny osiągnięć dydaktycznych studentów w wizytowanej jednostce na wszystkich profilach i modułach kształcenia nie budzą zastrzeżeń. Charakteryzuje je pełen obiektywizm i przejrzystość formułowania ocen. Proces uczenia się zarówno w Polsce jak również poprzez wymianę międzynarodową w ośrodkach zagranicznych jest wspierany przez Uniwersytet Rzeszowski i Wydział.

W odczuciu studentów system oceny osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania, jest zobiektywizowany i sprawiedliwy, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Wydział Sztuki kierunek Grafika wspiera studentów w szerokim zakresie poszukiwania innych możliwości studiowania zarówno w kraju jak również za granicą. Możliwość studiowania w innych ośrodkach akademickich może odbywać się w ramach Programu ERASMUS oraz MOST. Z w/w wymiany w ramach programu ERASMUS w latach 2009/2014 skorzystało 15 studentów oraz 6 pracowników naukowo-dydaktycznych.

Od trzech lat w Uniwersytecie Rzeszowskim realizowany jest projekt „Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim”, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego celem jest podniesienie i wzmocnienie kompetencji kadry akademickiej oraz poprawa jakości kształcenia. W ramach tego projektu pracownicy Wydziału Sztuki będący w minimum kadrowym na kierunku – Grafika skorzystali z możliwości odbycia wizyt studyjnych i stażu dydaktycznego w wybranych zagranicznych uczelniach. Taka współpraca międzynarodowa jest jednym z narzędzi wykorzystywania mobilności pracowników i studentów. Dzięki niej Wydział Sztuki i Uniwersytet są częścią europejskiego systemu edukacyjnego, promowanego przez System Boloński. Szersze kontakty pozwalają mówić o światowej przestrzeni wymiany naukowej. Międzynarodowa współpraca pozwala na lepsze przygotowanie do przyjmowania studentów z zagranicy oraz odpowiednie przygotowanie studentów wyjeżdżających za granicę. Współpraca artystyczno-naukowa pracowników Wydziału Sztuki z partnerami zagranicznymi przynosi korzyści dydaktyczne.

Studenci Wydziału Sztuki kierunku grafika są poinformowani i znają zarówno programy jak również obowiązkową punktację ECTS, która obowiązuje w innych ośrodkach naukowych. Aby zakwalifikować się na wymianę z uczelniami partnerskimi, student musi być dobrze zweryfikowany przez specjalną Komisję Kwalifikacyjną. Należy jednoznacznie stwierdzić, że struktura i organizacja programu na ocenianym kierunku sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami wizytowanego kierunku należy ocenić pozytywnie. Studenci w trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA wielokrotnie zwracali uwagę na bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną. Ich zdaniem są to osoby wykwalifikowane, dobrze przygotowane zarówno w kategorii wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji. Prowadzących bardzo często można zastać nawet poza wyznaczonymi przez siebie godzinami konsultacji. Dodatkowo aby ułatwić kontakt ze sobą kadra podaje do ogólnej informacji swoje adresy e-mail oraz numery telefonów.

Studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się o kontakcie z Dziekanem oraz dziekanatem. Ich zdaniem w każdej sytuacji, w której student potrzebuje pomocy lub rady dotyczącej procesu kształcenia może liczyć na bezpośredni kontakt z Władzami. Studenci bardzo pozytywnie oceniali kontakt z opiekunem roku, który przekazuje im wszelkie istotne informacje dotyczące procesu kształcenia, oraz jest pomocny w sytuacjach problematycznych związanych z życiem studenckim.

Podkreślana jest dobra i konstruktywna opieka naukowa i dydaktyczna. Wszelkie zasady zaliczeń, egzaminów oraz procedur dyplomowania są zrozumiałe, przejrzyste i znane wszystkim studentom na poszczególnych latach studiowania. Wsparcie dydaktyczne studentów kierunku grafika odbywa się w sposób wypracowany przez doświadczoną kadrę naukowo-dydaktyczną. Przed rozpoczęciem roku akademickiego władze WS oraz zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia dokonują wspólnie przeglądu warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych odbywa się na podstawie analizy danych pochodzących z dokumentacji procesu dydaktycznego i dotyczy: infrastruktury dydaktycznej, w szczególności sal wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych, pracowni artystycznych, wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych, liczebności studentów w grupach wykładowych, ćwiczeniowych, pracowni artystycznych i seminaryjnych, racjonalności harmonogramów zajęć, pomocy dydaktycznych, możliwości kontaktu przez Internet, wyposażenia bibliotek i czytelní, dostępu studentów do komputerowych baz danych i katalogów. Na podstawie przeprowadzonej analizy, władze wydziału w w ramach swoich kompetencji i możliwości starają się poprawiać te elementy, które wymagają natychmiastowej poprawy.

Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnej organizacji zajęć oraz indywidualnego programu nauczania. Do obowiązków pracowników naukowo - dydaktycznych należy udzielanie studentom konsultacji. Studenci mogą uczestniczyć w programach Most i Erasmus.

Wsparcie artystyczno-naukowe w procesie kształcenia jest zapewnione poprzez: możliwość uczestnictwa studentów w pracy Koła Naukowo-Artystycznego RAZEM, współpracę z nauczycielami akademickimi - współuczestnictwo w wystawach zbiorowych, plenerach, sympozjach naukowo-artystycznych, badaniach, prowadzących do prezentacji wyników tychże działań na wystawach w kraju i zagranicą.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim studenci otrzymują wszystkie wymienione stypendia w art. 173 Ustawy Prawa o Szkolnictwie Wyższym. Na Uczelni funkcjonuje Komisja Stypendialna, w której większa część to przedstawiciele studentów.

Studenci mają możliwość korzystania ze świadczeń pomocy materialnej: stypendium socjalnego, specjalnego dla osób niepełnosprawnych, Rektora dla najlepszych studentów oraz zapomóg. Zasady i tryb przyznawania świadczeń określa Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 października 2013r. – zamieszczony na stronach internetowych uczelni oraz w gablocie informacyjnej przy Dziekanacie WSUR. Studenci UR mają możliwość zamieszkania w Domach Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego – Zasady podziału miejsc, tryb przyznawania, opłaty za zamieszkanie i inne określa Regulamin Domów Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 października 2013r.

Środki pomocy materialnej są przyznawane na podstawie odpowiedniego porozumienia pomiędzy Rektorem UR, a Zarządem Uczelnianej Rady Samorządu Studentów.

W trakcie spotkania z Zespołem Wizytującym PKA studenci pozytywnie ocenili zawartość treściową sylabusów, które udostępnione są im przez prowadzących zajęcia. Zwyczajowo przyjęło się, że przekazywane są w nich treści dotyczące efektów kształcenia, sposobu zaliczenia przedmiotu, literatury obowiązkowej, zawartości merytorycznej oraz pomocy naukowych, dzięki którym student może osiągnąć zakładane cele. Dodatkowo sylabusy zawierają kompletne informacje o umiejętnościach, które ma osiągnąć student.

Najczęściej studenci spotykają się z sylabusami na pierwszych zajęciach, są też umieszczane są na stronach internetowych kadry. Warto podkreślić, że forma programów poszczególnych przedmiotów jest w pełni zrozumiała i umożliwia studentom możliwość lepszego zapoznania się z efektami kształcenia, które powinni nabyć.

Studenci pozytywnie ocenili wsparcie i zaangażowanie Uczelni w rozwój kulturowy i społeczny studentów. Przedstawiciele kół naukowych oraz Samorządu Studenckiego

wyrazili opinię, iż każda aktywność studencka jest przez Władzę Uczelni wspierana zarówno finansowo, jak i merytorycznie.

Na podstawie opinii studentów wyrażonych podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA, należy stwierdzić, że studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Władze wizytowanego kierunku oraz inni pracownicy pozytywnie odnoszą się do studentów i oferują swoje wsparcie. Studenci są zadowoleni z możliwości załatwiania większości spraw elektronicznie.

Studenci docenili zaangażowanie nauczycieli akademickich podczas zajęć dydaktycznych, w szczególności dyskusje, które prowokują rozważania na temat sztuki i wzbogacają świadomość artystyczną.

W zakresie systemu rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg, w sytuacjach problematycznych, władze Uczelni i Wydziału w miarę możliwości spotykają się z zainteresowanymi i analizują zgłaszane wnioski lub skargi.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.**
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania, jest zobiektywizowany i sprawiedliwy. Oceny osiągnięć dydaktycznych studentów w wizytowanej jednostce na wszystkich profilach i modułach kształcenia nie budzą zastrzeżeń.**
- 3) Struktura programu studiów sprzyja mobilności studentów, jednak Władze wizytowanego kierunku powinny położyć większy nacisk na upowszechnianie informacji na temat wymiany krajowej i międzynarodowej. Dodatkowo istotnym elementem byłoby zwiększenie współpracy z ośrodkami naukowo-dydaktycznymi.**
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w pełni sprzyja rozwojowi artystycznemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.**

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny

stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Uniwersytecie Rzeszowskim wdrożony został Zarządzeniem nr 59/2010 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 30 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia.

Cel i funkcjonowanie Systemu oraz kompetencje organów uczelni i poszczególnych jednostek w tym zakresie do dnia 26.09.2013r. regulowała Uchwała nr 333/11/2011 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Doskonaląc WSZJK na UR w roku akademickim 2013/2014 obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała nr 186/09/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, regulująca podstawowe rozwiązania formalno-prawne oraz będąca podstawą jego dalszego funkcjonowania.

Na mocy Uchwały Nr 186/09/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego funkcjonujący Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, winien składać się m.in. z reprezentantów poszczególnych zakładów jednostki. Na Wydziale Sztuki przewodniczącym Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest Kierownik Zakładu Grafiki. Wydział spełnia wymogi co do składu osobowego WSZJK.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim realizowany jest w trybie ciągłym przez Uczelniany i Wydziałowy Zespół, Dział Jakości i Akredytacji (dawna Sekcja Jakości Kształcenia), Biuro Karier.

Efekty kształcenia oceniane są przez samych studentów. Możliwość taką stwarza system ankietyzacji wszystkich zajęć prowadzonych w Wydziale Sztuki. Sprawozdanie z oceny własnej 2012. Działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Wydział Sztuki (zatwierdzone w dniu 16. 04. 2014 r. przez Radę Wydziału); Raport zbiorczy – Studencka Ankieta Oceny Prowadzącego Zajęcia (za rok akademicki 2011/2012. Dokument ten zawiera szczegółowe i uogólnione oceny dla każdego nauczyciela akademickiego z Wydziału. Anonimowe ankiety wypełniane są przez studentów w formie wcześniej elektronicznej a ostatnio w formie papierowej. Student może zamieszczać szczegółowe komentarze dotyczące m.in. sposobu prowadzenia zajęć, stopnia zrozumiałości treści, kultury osobistej prowadzącego zajęcia wraz z określoną punktacją.

Wyniki ankiet przesłane są do władz Wydziału Sztuki a każdy z ocenianych pracowników może zapoznać się z ich wynikami. Uzupełnieniem tych ankiet są ankiety odnoszące się do innych aspektów procesu kształcenia, takich jak: ankieta oceny pracy dziekanatu, oceny pracy sekretariatu oraz oceny studiów podyplomowych. Ponadto zajęcia prowadzone przez pracowników są hospitowane przez bezpośredniego przełożonego danego pracownika, a wyniki zamieszczane są w protokole. Rozwój narzędzi i procedur związanych z ewaluacją poszczególnych elementów procesu kształcenia jest efektem całościowego systemu służącego prawidłowemu funkcjonowaniu UR. Badanie ankietowe ma na celu pozyskanie informacji zwrotnej od studentów na temat jakości kształcenia i warunków studiowania. Na ich podstawie opracowano sprawozdanie, zawierające zredagowane wyniki badań. Analiza sprawozdania wskazuje, iż osiągnięcie niektórych celów za pomocą opracowanego kwestionariusza ankietowego jest trudne dlatego, że specyfika Wydziału Sztuki to niewielka liczba studentów, jeśli porównać ją z liczbą studiujących na innych wydziałach. Wyciąganie ogólnych wniosków z ankiet, których główna treść zawiera się w ich walorze jakościowym, bez korelacji z aspektem ilościowym, narażone jest na ryzyko popełnienia błędu interpretacyjnego spowodowanego brakiem reprezentatywnej grupy badawczej. Badanie z użyciem kwestionariusza ankietowego, właściwego dla badań o charakterze ilościowym, wymaga dużej próby badawczej, co w przypadku Wydziału Sztuki jest niemożliwe do osiągnięcia.

W drodze rozwoju systemu zapewniania jakości, warto byłoby rozważyć wdrożenie metod i narzędzi stosowanych w badaniach jakościowych, do realizacji celów systemu. Wdrażanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości na Wydziale Sztuki UR znajduje się w początkowej fazie z powodu nieodległego terminu, od jakiego obowiązuje w naszym kraju w obecnym kształcie. Dotyczy to szczególnie weryfikacji w zakresie efektów kształcenia. Zespół Wizytujący zapoznał się z Raportem ze staży studenckich i absolwenckich przeprowadzony na podstawie Kwestionariusza ankiety ewaluacyjnej dla stażystów w ramach projektu „Rozwój Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla regionu” 2000 - 2013. Dokument ten zawiera uwagi i oczekiwania stażystów względem procesu kształcenia po konferencji wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie studiów z wymaganiami pracodawców.

Studenci Wydziału, w tym kierunku Grafika, mają dostęp do elektronicznej informacji w zakresie: oferty kształcenia, harmonogramów studiów, sylabusów zajęć. Zespół redagujący stronę zbiera i dostarcza informacje dotyczące wydarzeń na wydziale i dba o aktualną informację o wystawach, projektach, konkursach, stypendiach, warsztatach. Zespół Dziekański jak i Kierownictwo Zakładów Wydziału Sztuki odpowiada za publikowanie na stronach internetowych aktualnych informacji dotyczących w szczególności:

- a) dokumentacji programów kształcenia, w tym efektów i planów studiów,
- b) harmonogramów zajęć i konsultacji nauczycieli akademickich.

Sylabusy poszczególnych przedmiotów, obowiązujące w roku akademickim 2013/2014, są dostępne w wersji papierowej w Sekretariacie Wydziału Sztuki UR oraz w wersji elektronicznej na stronie internetowej <http://www.univ.rzeszow.pl/wsztuki/>. Natomiast kryteria i zasady rekrutacji są dostępne na głównej stronie internetowej UR (<http://www.ur.edu.pl/rekrutacja>).

Ponadto należy mieć nadzieję, że w najbliższym czasie powstanie anglojęzyczna wersja strony internetowej Wydziału Sztuki, co da możliwość upowszechniania prac jednostki na forum międzynarodowym.

Regulacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości zostały wprowadzone zgodnie z przepisami wewnętrznymi uczelni oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Efekty kształcenia na kierunku Grafika były na przestrzeni ubiegłych lat dyskutowane z interesariuszami wewnętrznymi Wydziału Sztuki, tj. z przedstawicielami Wydziału Socjologiczno-Historycznego Instytutu Filozofii, Wydziału Biologiczno-Rolniczego i Wydziału Prawa, Wydziału Pedagogicznego. Współpraca z tymi jednostkami owocowała takim doбором przedmiotów, by uzyskać założony profil absolwenta oraz umożliwić studentom wykonywanie prac artystycznych z różnych dziedzin sztuki. Wydział Sztuki współpracuje również z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami pracodawców mogących zatrudnić absolwentów kierunku Grafika.

Współpracę tę określają następujące zasady: współpraca dotyczy dostosowywania charakterystyki sylwetki absolwenta do potrzeb rynku pracy, konsultacji programów nauczania w zakresie praktyk zawodowych dla studentów oraz zasad ich odbywania. Dotychczasowa współpraca to spotkania bezpośrednie, wymiana doświadczeń i konsultacje oraz publiczny dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Na Wydziale w ramach którego prowadzony jest oceniany kierunek studiów są prowadzone hospitacje zajęć. W dniu 14 maja 2014 r. Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia i Rada programowa spotkały się z interesariuszami zewnętrznymi w celu (jak to zostało zapisane w protokole) zapoznania się z opiniami

i sugestiami co do posiadanych umiejętności i kompetencji studentów i absolwentów, którzy odbywają lub będą odbywać w przyszłości praktyki zawodowe oraz znajdują miejsca pracy w różnych instytucjach. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, iż znacznie bardziej skuteczne w zakresie doskonalenia procesu kształcenia są bezpośrednie relacje z nauczycielami akademickimi i bieżące przekazywanie im swoich uwag, czy też propozycji. Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku grafika to jednocześnie aktywni graficy, projektanci współpracujący z instytucjami kultury oraz działający na szerokim rynku wydawnictw książkowych, prasowych oraz reklamy. W naturalny sposób do prowadzonych przez siebie przedmiotów wprowadzają treści wynikające z ich praktyki zawodowej oraz doskonałą umiejętności, kompetencje i postawy szczególnie przydatne z punktu widzenia pracodawców. W odniesieniu do roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uczelni, należy podkreślić, iż studenci mają zapewniony udział co najmniej 20% w składzie Senatu oraz Rady Wydziału, co wypełnia dyspozycje art. 61 §3 oraz art. 67 §4 Ustawy. Przedstawiciele studentów aktywnie uczestniczą w posiedzeniach, zabierając głos w kwestiach związanych ze sprawami wizytowanego kierunku. Utrwalone kontakty z wieloma instytucjami, które stawiają Wydziałowi Sztuki konkretne zadania do realizacji są potwierdzeniem uczestniczenia interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury.

Zespół Oceniający ocenił pozytywnie współuczestnictwo w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości interesariuszy wewnętrznych: pracowników, studentów oraz absolwentów i innych interesariuszy zewnętrznych.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Funkcjonujący w jednostce system zapewnienia jakości kształcenia jest właściwy i skuteczny.

2) Kryterium udziału pracowników, studentów, absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych w procesie podnoszenia jakości kształcenia jest spełniony.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów		x			
4	zasoby kadrowe			x		

5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych ¹		x			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Kierunek „grafika” prowadzony jest na poziomie jednolitych studiów magisterskich oraz na poziomie studiów II stopnia, na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Oprócz realizowania swoich podstawowych celów związanych z edukacją bardzo intensywnie rozwija swoją misję związaną z upowszechnianiem wiedzy oraz dostosowaniem różnorodności kształcenia do aktualnych potrzeb wynikających z otoczenia społecznego i rozwijających się narzędzi technicznych. Ambicją Wydziału jest tworzenie rozwiązań o najwyższym poziomie innowacyjności i kreatywności.

Kompetencja zawodowa, doświadczenie dydaktyczne, przychylność i otwartość wobec wszystkich problemów słuchaczy są w tej jednostce wzorowe. W procesie określania koncepcji kształcenia, definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów, na wizytowanym kierunku, biorą udział studenci, pracownicy, absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni. Wydział zorientowany jest na osiąganie i doskonalenie wysokiej kultury jakości kształcenia na prowadzonych w swojej strukturze kierunkach studiów. Zespół Wizytujący wysoko ocenił współpracę Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi. Na uwagę zasługuje realizacja programu wymiany doświadczeń artystycznych i warsztatowych z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Zdaniem Zespołu Wizytującego wyjątkowa

¹ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

intensywność i różnorodność form współpracy wpływa na permanentne podnoszenie kwalifikacji kadry. W opinii Zespołu Wizytującego prace dyplomowe, jak i etapowe prezentują bardzo wysoki poziom, zarówno artystyczny, jak i warsztatowy. Uczelnia poprawiając infrastrukturę, umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. W opinii Zespołu Wizytującego aktywność naukowo-badawcza jednostki również zasługuje na pochwałę. Badania naukowe prowadzone na wizytowanym kierunku mają pozytywny wpływ na realizowany proces dydaktyczny, kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania. Studenci biorą aktywny udział w życiu uczelni. Podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA studenci pozytywnie ocenili kontakt z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia i władzami oraz wskazali na odpowiednie przygotowanie merytoryczne wykładowców. Studenci wskazali na sprawne działanie dziekanatu oraz podkreślili duże kompetencje i kulturę osobistą pracowników. W opinii studentów, Uczelnia stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów na każdym etapie kształcenia. System ten jest powszechnie dostępny.

Zespół Wizytujący podkreślił konieczność uregulowania sytuacji w zakresie minimum kadrowego dla studiów II stopnia.

W odpowiedzi na raport z wizytacji przedstawiono dokumentację dotyczącą włączenia dr (...) do minimum kadrowego studiów II stopnia. Osoba ta jest zatrudniona w Uczelni na pełnym etacie od 1 października 2012 roku, posiada niekwestionowany dorobek z obszaru sztuki. Jak wynika z dokumentów już w roku akademickim 2013/2014 podpisała zgodę na włączenie jej do minimum kadrowego. W przedstawionej dokumentacji załączone jest podpisane oświadczenie zgody na wliczeniu jej do minimum kadrowego na kierunku „grafika”.

W świetle podjętych przez Uczelnię działań i wyjaśnień Zespół Oceniający oraz Zespół Sztuki dokonał zmiany oceny dla kryterium 4 „zasoby kadrowe” ze „znacząco” na ocenę w „pełni”.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej - tabela po zmianach

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów		x			
4	zasoby kadrowe		x			
5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych		x			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Za Zespół Oceniający

Prof. Adam Romaniuk

